

[Horn.]

i Storkøbenhavn en særlig Begunstigelse. Den højtærede Minister vedstaar, hvad han ogsaa har været med til at give Udtryk i en Betænkning afgivet af Udvalget af 16. Juli 1941 angaaende Statstilskuddet til kommunale Realskoler m. v., at der er en Skævhed i denne Fordelingsordning, ja, gik endog saa vidt at sige, at det er rigtigt, der her bestaar betydelige Afvigelser, men at det nævnte Udvalg kun pegede paa Ønskeligheden af, at Spørgsmaalet toges op til Overvejelse, og at Spørgsmaalet om Uretfærdigheden ikke var saa ligetil.

Som Begrundelse for ikke at kunne imødekomme mit Ønske anførte den højtærede Minister det paafaldende i, at Kommunernes Repræsentanter i Udvalget ikke har stillet positive Forslag i den af mig anførte Retning. Jeg synes ikke, at dette Argument er særlig logisk, naar Udvalget, derunder ogsaa de kommunale Repræsentanter, udtaler i Betænkningen, at det ikke har fundet sig beføjet til at stille Forslag om dette bestemte Forhold, men maa nøjes med at paapege, at der her er et Spørgsmaal, som bør tages op, naar Tiden er inde.

Jeg sagde i min Tale den 9. December, at dette var en nem Maade for Udvalget at klare en ubehagelig Sag paa, og det vil jeg gerne gentage og dernæst endnu en Gang opfordre den højtærede Minister til netop nu at benytte Lejligheden til at faa denne gamle Sag afviklet paa en rimelig Maade. Der er ingen fornøftig Begrundelse for at lade denne Sag ligge. Et Udvalg bør ned sættes, og jeg vil mene, at den højtærede Minister som særlig sagkyndig paa dette Omraade bør tage Ledelsen i dette Udvalg for at faa denne indviklede Sag klar.

Til Slut kan jeg ikke tilbageholde en Beklagelse af, at den højtærede Minister vilde afvente et Krav fra Kommunerne. Det er en noget omvendt Orden for et Folkestyre som det, vi har indrettet her i Landet. Men kan det undtagelsesvis i dette Tilfælde give et Resultat i den Retning, jeg har ønsket, skal jeg erklære mig tilfreds dermed. I 20 Aar har man nu talt om denne Sag; det maa være nok, selv om visse Kredse stritter imod at faa den nuværende Ordning ændret. Pligt og Ret bør følges ad ogsaa i dette Tilfælde.

Erik Appel: Den højtærede Undervisningsminister gav Udtryk for Ministeriets Interesse for Friskolens økonomiske Stilling, hvilket jeg udtaler min Anerkendelse af. Jeg forstaar, at den højtærede Minister vil søge gennem de nuværende Tilskudslove

at komme Friskolen til Hjælp, medens Ministeren ikke mener at kunne fremlægge Forslag om en ændret Tilskudslov, da Ministeren ikke finder, det nuværende Tidspunkt er det rette. Jeg tager Ministerens Udtalelser som Udtryk for Velvilje over for Friskolen, og derfor udtaler jeg min Tak.

Jeg ønsker dernæst at fremdrage en Udtalelse om Staten og Friskolen, der er fremsat i en ledende Artikel i „Berlingske Aftenavis“. Udtalelsen er bemærkelsesværdig ved sin klare Forstaaelse af Friskolens Karakter og Betydning for dansk Skole. Bladet peger meget rigtigt paa, at Friskolen fik sin Indflydelse i Kraft af, at den var en fri Skole, der tilrettelagde sit Arbejde efter sine egne Maal og med sine egne Midler, og der peges ligeledes med Rette paa, at Friskolefolkene ydede økonomiske Ofre for at fastholde Friheden og derved opnaa de Goder, de tilstræbte med deres særegne Skoleform.

Sluttelig skrev Bladet, jeg tillader mig at citere:

„Hvis Friskolen kommer til at leve af Statens Naade, hvis den, som det kræves, ikke stilles økonomisk ringere end de øvrige anerkendte Skoleformer, vil det ikke kunne undgaas, at den efterhaanden mister sit oprindelige Præg og ideelle Grundlag. Skal Staten økonomisk opretholde den, vil dette naturligt føre til, at Myndighederne sikrer sig Indseende med, hvordan Midlerne anvendes, og hvordan Skolen arbejder. Dette bør Friskolens Venner gøre sig klart, inden de stiller mere vidtgaende Krav om det offentliges Støtte.“

Jeg maa udtale min oprigtige Glæde over, at noget saadant kan skrives i et Hovedstadsblad. Det viser en stærkt voksende Forstaaelse mellem hidtil adskilte Kredse i vort Folk. Jeg tager det derfor som et særdeles glædeligt Tidernes Tegn, der giver godt Varsel for et Samarbejde i vort Folk, et Samarbejde, der er fremkaldt af tunge Tidens haarde Lære.

Jeg ønsker dog at fremføre nogle Bemærkninger til den fremsatte Advarsel mod Statsmyndighedernes Indvirkning paa Friskolen. Sagen forholder sig jo saaledes, at Friskolen er under Statsmyndighedernes Tilsyn ifølge Lov af 20. Maj 1933, og at dette Tilsyn skal sikre Staten, at Friskolens Undervisning staar Maal med Folkeskolens i enhver Henseende. Friskolen skal ogsaa føre en for Myndighederne tilgængelig Protokol over hver Skoledag. Dette Tilsyn har hidtil ikke medført nogen Ændring i Friskolens Karakter, fordi Friskolen let har